

Bájkkeavijssa NuorttaSálto

Dutki rádjálávssáj birra

- Oase dassta mij le tjáledum rádjálávssáj birra Divtasvuonas, li garra bágo, subtsastij historikar Marianne Neerland Solheim dajda lagábuv 30 mielos gulldaliddijda Árranin gá Rádjálávssáprosjækta diehtotjáhkanimev ásadij ávdep duorastakiehkeda.

Rádjálávssá Divtasvuonan viehkedin gádjot moadda hekka gá Vuonas Svierigij lávssijin nuppát væráltoaron. Jáhkki tjoahkken 2500-3000 báhtariddje lájdojt Divtasvuonas vádtsin doaroájgen. Mañep ájgijn lávsá rahtjamus gáddalusjáduváj ja ájnegis ulmutja iebeduvvin. Ienemus oasse rádjálávssáj lidjin sáme, ja sáhka lij tjelggasit bájnnduvvam dallusj vuojnos sámij birra, ja dat dárojuhttempolitihkas mij dalloj lij.

Aktan ietjas barggeguojmij, seniorkonsulænnta Oddmund Andersen Árranis ja professor Jens-Ivar Nergård Rámsá Universitehtas, ájggu Marianne Neerland Solheim duodastit rádjálávssátrafihkav sáme guovlojn ja sierraláhkáj Divtasvuonan. Da gálmma dutke galggi aj analyserit dav vádnunav rámpos majt sáme lávsá ettjin oadtjo doaro maññela. Prosjæktajuogos le juo bargam jages 2007. Marianne Neerland Solheiman le fágalaš ávdávssástáduš dan gálmma-jahkásaj prosjævtas, mij boahhte jage hiejtéduvvá. Báhtusa girjjen báhti.

Iesj Neerland Solheiman le læhkám ávdávssástáduš vuorkájn guoskavasj diedoht áhtsát, madi Oddmund Andersen ja Jens-Ivar Nergård libá duola dagu oabme gáváj áhtsám ja ságastam ja ságájdáhttam ulmutjijt gudi rádjálávssájáhtulagán oassálasstin.

- Vilá gávnnuži báhtariddjelávssá gudi li viesso, ja moadda diehtujuohkke gudi lidjin oasse duosstoapparáhtas svieriga bielen, subtsas Nergård. Sån dættot lávssádoajmma nuorttan ienemusát lij

Fra TV-dokumentaren:
Kolbjørn Varmann (NRK)

Tæksta: Børge Strandskog
Járggálibme: Divte Media

«Gá báhtariddje Oarjjevuodnaj jávsádi, de li dagu duonanájmon ja ij aktak danna sijáv jávsá»

sáme doajmma. – Dat diedon geografijas ja árudagás mierreduváj. Sáme rádjálávssá tjanádin ”væráldij” mij juo lij danna ja máhttin ávkástallat værmádagás majt juo lij sijáv goappátja bielen rájás. Dat le jáhkedahte akta oajvvesivájs gá nav buoragit manáj, miejnni professor.

Rádjálávssá binná rámpov oadtjun doaro maññela, ja Divtasvuona-lávssá lidjin állu volemusan mieren. Vuona politioajválattjajs Svierigin guoddaluvvin báhtariddijit guodin várijda rádjáguovlojn, gánná moattes sijáv dasi jábmin. Duodden guoddaluvvin sij lidjin báhtariddijis biktasijt ja ietjá gálvojt suoládam. – Lájto mij doaro maññela tjuovoj vierttij gal dábdut rejvadissan muohtuj, gá iesj ja ietjas fámilljain stuorra vádán moadda jage viessun, miejnni Jens-Ivar Nergård.

Gáldo subtsasti tyska ettjin nagá jali dássju muhtem mærráj nahkin váksjudit báhtariddjejáhtulagáv Divtasvuonan, sierraláhkáj vuostasj oasen doarrojagis. Okkupanta dádjadin luonndo, topografija ja man guhkás lij sajij gaskan guovlon lij nav sælldá vaj vargga álgodin jáhtulagáv rájá badjel.

- Sij aj rádjinn fuovav birrusin 100 álmáj gæhtjalittjat máhttelis báhtariddjeládojt Divtasvuonan – Oarjjevuonan, Rudnávuonan ja Spællávuonan. Dán ekspedisjávnnán doarroálmma guollduj boahttujin, ja moattes vargga hekkav láhppin dálke ja ráhpuga diehti. Divisjávnnáojvve

Ájluovtan Gestapoj Narvijkan javlaj jus ulmutja ájggun Divtasvuonas báhtarit, de dibddit sijáv! Jus ájggun ietjasav oajttet, de lij dat sijáv ássje! subtsas Oddmund Andersen.

Divtasvuonas manáj báhtariddjejáhtulaha Svierigij divna sisñep vuonajs; Slabávuonas, Spællávuonas, Rudnávuonas ja Oarjjevuonas. Duodden lij lassejáhtulaha Hábmerris Måsskåj. Ja jáhtulagá Divtasvuonas lidjin riek lássáda. Ij lim gal nav vuojga guhkás vuonas rijkarádjáj, valla rájás Vájsáluoktaj, gánná samedájmadagán lij dábasj lij vargga 4 mijla. Ja duosstostasjávnnáj Suorván lij 8 mijla! Mañenagi tyska dádjadatjáj dav vijddásaj ja mañenagi lassánim jáhtulagáv rájá badjel Divtasvuonas. Diedádusán javllamáns jagen 1944 tjuodtju ”svenska-jáhtulaha le álov lassánam, sierraláhkáj Divtasvuonan.

Imálasj le gá aj fámlja smáv manáj vádtsegáhti. Topografalasj dilij milta le jáhkedahte báhtaribme Svierigij máhttelis sjaddá Lávsáj baktu”...

Tjáhkanime Árranin hiejtéduváj Leif-Erik Michaelsena NRK-filmajn rádjálávssáj birra Divtasvuonan jages 1980. Michaelsen lij iesj danna. Sån subtsastij filmmaprošjævta duogátja birra, ja vuosádusá maññela oattjoju stuorra gijtov moattet guovlos dat njunnjusjburgo diehti mij dalloj dagáduváj. Filman subtsastij moattes rádjálávssáj dájma birra doaro sinna, ja vuosstálassti dajt guoddalimijt ma sijáv vuossti báhtin doaro maññela. Aj legendaralasj Kolbjørn Varmann ságájdáhtéduvvá TV-dokumentaran.

Fra TV-dokumentaren: Ivar Andersen og Leif Erik Michaelsen (NRK)

